

Научни скуп „Библиотеке и идентитет 4”, 24. - 25.мај 2023.

*СПОЈ ЗНАЊА И ИНФОРМАЦИЈА –
БИБЛИОТЕКЕ И ВИКИПЕДИЈА –
ПРОЈЕКАТ ВИКИ БИБЛИОТЕКАР*

MSc Оја Кринуловић, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”,
Београд

MSc Миле Стијеповић, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”,
Београд

- Да би дошли до информација које нас занимају некада је било потребно доста времена, као и одговарајуће литературе, али са развојем нових технологија и појавом Интернета, до потребних информација се долази за много краће време.
- Када је потребно доћи до информације о некој личности, о неком догађају или о неком појму, једна од првих страница коју Гугл претраживач понуди је Википедија.
- Википедија је глобална светска енциклопедија.

О ВИКИПЕДИЈИ

- Википедија је енциклопедија отвореног садржаја на Интернету, која представља један од многобројних пројеката Викимедијине задужбине која има свој огранак и у Србији.
- Главна улога Википедије прикупљање и ширење знања.
- Назив „Википедија” је настао од хавајске речи „wiki” што значи брзо, а то осликава потребу да се до потребних информација стигне што брже.

- Прва Википедија је настала 2001. године (на енглеском језику), затим настаје Википедија на немачком језику, а убрзо се појављују и Википедије на другим језицима. Википедија на српском језику је основана 2003. године.
- Викикипедија има око 70 хиљада регистрованих активних корисника који уређују преко 37 милиона чланака на 294 језика. Википедија на српском језику има 170.000 регистрованих корисника и око 669.000 креираних чланака.
- Чланке на Википедији може свако да креира, уређује, допуњује али је потребно да сваки чланак има референце, односно изворе одакле су информације коришћене, због валидности података.
- Садржај чланка написаног на Википедији је важнији од стручности или квалификација корисника. Да би чланак опстао на Википедији потребно је да има проверљиве изворе изостављајући при томе уредничко мишљење, веровање или оригинално истраживање.

- Веома битна разлика између класичних енциклопедија и Википедије је у њеној актуелности.
- С обзиром на то колико се брзо мењају информације и стварају нове, обична енциклопедија, оног тренутка када је прочитана, већ може бити застарела.
- Википедија је у том смислу релевантнија јер се подаци могу мењати у реалном времену, поткрепљени проверљивим изворима.

ВЕЗА БИБЛИОТЕКЕ И ВИКИПЕДИЈЕ

- У времену када је Интернет постао главни извор информација у свим деловима света у реалном времену, онлајн енциклопедија попут Википедије представља информатички ресурс који има задатак да на једном месту прикупи и учини доступним што већу количину знања насталог доприносом што већег броја људи.
- Пратећи тај тренд и библиотекари осавремењују свој рад приступајући изворима информација и преносећи нова знања својим корисницима.

ПРОЈЕКАТ ВИКИ БИБЛИОТЕКАР

- Као карика која спаја Википедију и библиотекарe 2015. године покренут је пројекат Вики-библиотекар у организацији, односно сарадњи Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” из Београда и Викимедије Србије. Пројекат траје већ 8 година.
- Велики број библиотекара али и студената библиотекарства учествовао је у пројекту, а резултат тога је велики број написаних или допуњених чланака, постављених референци, креираних и дигитализованих фотографија, скенираних старих књига.
- Пројекат Вики-библиотекар је акредитован тако да се организују радионице за библиотекарe које спроводе предавачи и реализатори пројекта. Радионице се реализују као дводневни догађаји од по три сата.

КОНЦЕПТ СЕМИНАРА

- Првог дана се реализује обука за рад на Википедији у облику предавања и практичне радионице. Другог дана се пишу и уносе чланци у Википедији на српском језику. Један од битнијих сегмената писања чланака је навођење референци из релевантних извора, што доприноси проверљивости чланака. Библиотекари су привилеговани да у библиотекама у којима раде буду у контакту са поузданим и релевантним изворима.
- Након завршене обуке сви полазници добијају сертификате, а Википедија се обогаћује са написаним чланцима.
- Теме о којима могу да пишу су слободне.
- Библиотекари су писали о својим библиотекама, знаменитостима из места из којих долазе, али и о свему другом што је релевантно и битно за Википедију.
- На овај начин се даје на значају и библиотекарству као струци и библиотекарима уопше.

- Осим радионица, у оквиру пројекта се организују и уређивачки маратони.
- То су једнодневни догађаји у трајању од по неколико сати у оквиру којих се окупе заинтересовани учесници - библиотекари који пишу и постављају чланке на Википедију, а с обзиром да се активност одржава у библиотеци, литература је доступнија што доприноси поузданости написаних чланака.

ПРАКСА ЗА СТУДЕНТЕ БИБЛИОТЕКАРСТВА И ИНФОРМАТИКЕ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

- У оквиру пројекта Вики-библиотекар у Универзитетској библиотеци се од 2016. године одржава и пракса за студенте библиотекарства и информатике Филолошког факултета Универзитета у Београду.
- Ова пракса представља део предмета Дигитални текст 2. У оквиру праксе студенти похађају обуке, практичне радионице, пишу чланке и на крају добијају поене који им се рачунају приликом формирања оцене из предмета Дигитални текст 2.
- Ова пракса је обострано веома значајна и корисна, како за саме студенте (који поред обуке повезане са Википедијом и писањем чланака, могу да се упознају са радом у једној великој библиотеци као што је Универзитетска библиотека), тако и за Википедију јер се на тај начин број квалитетних чланака повећава.

УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ КОВИД -19 НА ПРОЈЕКАТ ВИКИ-БИБЛИОТЕКАР

- Пандемија Ковид-19 која је захватила цео свет од 2020. године, одразила се и на активности везане за овај пројекат.
- Одржавање предавања и радионица није било могуће уживо. Међутим, пројекат је ипак успео да се прилагоди тим условима и опстао је и у том тешком периоду.
- Значајан део активности реализовао се онлајн и постигнуте су метрике и за ту годину.
- У том периоду студентска пракса је одржана слањем презентација, брошура и видео материјала, а уз консултације путем имејла, док је 2021. обука студената била одржана онлајн помоћу Зум апликације. Накнадне консултације су се одвијале уз помоћ имејла. Од 2022. године обука се вратила на стари систем, уживо у Универзитетској библиотеци.

Циљ ПРОЈЕКТА ВИКИ-БИБЛИОТЕКАР

- Процес дигитализације је веома значајан у свим сегментима друштва, али посебан допринос има у сфери библиотекарства, јер дигитализацијом библиотечког фонда омогућен је приступ различитим врстама садржаја путем Интернета.
- Пројекат Вики-библиотекар је и формиран са циљем да повеже то богатство које поседују Библиотеке са Википедијом-енциклопедијом која садржи разне чланке које је потребно обогатити са квалитетним садржајем.

ЗАКЉУЧАК

- Библиотеке садрже огроман број књига који није доступан свима.
- Постављање садржаја на Викимедијину оставу идеалан је начин да се омогући слободан приступ публикацијама којима су истекла ауторска права.
- Библиотекари на својим радним местима имају приступ референтној литератури, вешти су у проналажењу валидних и проверљивих информација и имају искуство у едукацији корисника тако да их то квалификује као добар избор за уреднике Википедије.

Питања?

okrinulovic@unilib.rs

stijepovic@unilib.rs

